

Di Luca & Di Luca (huvudkontor Zeta),
ombud: Katarina Ladenfors, Sandra Hanson
katarina.ladenfors@marlaw.se

Överklagande av förbud vid löpande vite mot att saluföra produkter under beteckningen extra jungfruolja som inte uppfyller kvalitetskraven för att klassas som extra jungfruolja; nu fråga om inhibition

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att verkställighetsförordnandet i miljö- och hälsoskyddsnämndens i Stockholms kommun beslut den 6 februari 2023, beslutsnummer 2023-1321, tills vidare inte ska gälla (inhibition av verkställighetsförordnandet).

Beskrivning av ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun (nämnden) beslutade den 6 februari 2023, beslutsnummer 2023-1321, ärende 2022-23121, att förbjuda Di Luca & Di Luca AB, att saluföra produkter under eget varumärke, med beteckningen extra jungfruolja som inte uppfyller kvalitetskraven för att klassas som extra jungfruolja.

Förbudet innebär att Di Luca & Di Luca AB ska säkerställa att samtliga produkter som, enligt märkning eller annan livsmedelsinformation, saluförs som olivolja av kategorin ”extra jungfruolja” uppfyller samtliga kvalitetskrav som anges för extra jungfruolja i bilaga 1 till kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/2104.

Beslutet förenas med ett löpande vite om 100 000 kronor per kalenderår då det vid ett provtagningstillfälle konstateras avvikande analysresultat, det vill säga att värdet för något av olivoljans egenskaper avviker från det i förordningen angivna värdet för extra jungfruolja.

Beslutet gäller omedelbart från dagen för delgivning även om det överklagas.

Av beslutet framgår bland annat följande.

Livsmedelsverket har genomfört provtagning av olivolja en gång om året sedan 2018. När de fått resultaten så skickas de till behörig myndighet som vidarebefordrar dem till berört företag. Företaget har tagit del av resultaten i kontrollrapporter.

I kontrollrapporterna framgår vilka olivoljor, som företaget säljer under beteckningen ”extra jungfruolja”, som provtagits vid varje tillfälle. Följande av Di Luca & Di Luca AB:s olivoljor har inte uppfyllt kraven för kategorins ”extra jungfruolja” enligt bilaga 1 till förordning (EEG) 2568/91:

- år 2022, ”Zeta olio extra vergine di oliva Classico 750 mL”
- år 2021, ”Zeta olio extra vergine di oliva Classico 750 mL”
- år 2019, ”Zeta olio extra vergine di oliva Classico 500 mL”
- år 2018, ”Zeta olio extra vergine di oliva Classico 750 mL”

Samtliga analyser där resultaten presenterats ovan har genomförts med de metoder som beskrivs i artikel 2 förordning (EEG) 2568/91.

Däribland ingår ett smakprov, en så kallad organoleptisk bedömning, som utförs av en expertpanel bestående av en utvald grupp utbildade provsmakare, som tillsats enligt artikel 2.2 och enligt den standardiserade metod som framgår av bilaga XII till förordningen. Expertpanelen ska bland annat göra en bedömning av om det förekommit fel på råvaran, i tillverkningen eller i förvaringen som kan påverka olivoljas kvalitet. Bedömningen redovisas i termer av defekternas samt fruktighetens medianvärde på en skala från 0-10 med en decimal. Av bilaga XII till förordningen framgår i punkt 9.4 att klassificeringen av oljan sker genom att defekternas medianvärde och medianvärdet för egenskapen fruktighet jämförs med vissa angivna referensintervall. Gränsvärdena för dessa intervall har fastställts med beaktande av metodens felmarginal och är därför absoluta. För extra jungfruolja ska defekternas medianvärde vara lika med 0 och medianvärdet för egenskapen fruktighet större än 0.

Miljöförvaltningen har konstaterat att Di Luca & Di Luca AB saluför olivolja med beteckningen ”extra jungfruolja” på produktens etikett men att beteckningen inte överensstämmer med den kategori av olivolja som enligt analysresultatet finns i flaskan. Detta har konstaterats vid provtagning åren 2022, 2021, 2019 och 2018

Följande batcher provtogs:

- år 2022, av ”Zeta olio extra vergine di oliva classico 750 mL batch nr L22186, med bäst-före datum 05/11/2023”

- år 2021, av ”Zeta olio extra vergine di oliva classico 750 mL, Lotnummer L21060, bäst före-datum 01/07/2022”
- år 2019, av ”Zeta olio extra vergine di oliva classico 500 mL, batch nrL18326, bäst före-datum 22-03-2020”
- år 2018, av ”Zeta olio extra vergine di oliva classico 750 mL, batch nrL18199, bäst före-datum 18/11/2019”

Proverna visar att värdena för defekternas medianvärde vid den organoleptiska bedömningen överstiger gränsvärdet som angavs för kategorin ”extra jungfruolja” i bilaga 1 till förordning (EEG) 2568/91 och även gäller enligt motsvarande bilaga 1 till förordning (EG) 2022/2104. Enligt anmärkning b) till bilagan räcker det med att en enda av egenskaperna inte motsvarar det angivna värdet för att en olja ska klassas i en annan kategori eller förklaras ej uppfylla kraven enligt förordningen.

Enligt livsmedelslagstiftningen får beteckningen ”extra jungfruolja” endast användas för saluföring av produkter som uppfyller motsvarande krav i bilagan.

I den offentliga kontrollen ingår den organoleptiska bedömningen som ett av stegen i ”Flödesschemat för kontroll av huruvida ett prov av olivolja överensstämmer med den kategori som uppgetts” som finns i bilaga III i, förordningen (EU) 2022/2105. Nämnden konstaterar att den organoleptiska analysen är utförd av en godkänd panel och enligt det förfarande som föreskrevs i de för tillfället tillämpliga bestämmelserna. Den organoleptiska bedömningen syftar till att upptäcka avvikelser som inte kan upptäckas genom den kemiska analysen. Eftersom den organoleptiska bedömningen utförts enligt gällande lagstiftning anser nämnden att det saknas anledning för nämnden att ifrågasätta riktigheten i analysmetoden och dess resultat.

Nämnden konstaterar att Di Luca & Di Luca AB som livsmedelsföretagare ansvarar för att livsmedelsinformationen på saluförda produkter är korrekt och inte vilseledande.

Mot denna bakgrund förbjuds Di Luca & Di Luca AB att saluföra produkter under beteckningen ”extra jungfruolja” som inte uppfyller de för den angivna kategorin gällande kvalitetskraven i bilaga 1 till förordning (EU) 2022/2104.

Förbudet innebär att Di Luca & Di Luca AB behöver vidta åtgärder för att säkerställa att samtliga produkter som, enligt märkning eller annan livsmedelsinformation, saluförs som ”extra jungfruolja” uppfyller samtliga föreskrivna kvalitetskrav för beteckningen. Åtgärderna kan

exempelvis inbegripa egen provtagning av varje batch olivolja som märks som ”extra jungfruolja”, en översyn av befintliga rutiner vid inköp och val av leverantörer respektive laboratorier för produktanalys, utökad egenkontroll och kompetenshöjande insatser. Enligt artikel 17 förordning (EG) 178/2002 är det dock varje livsmedelsföretagares ansvar att se till att livsmedel uppfyller de krav i livsmedelslagstiftningen som är tillämpliga för verksamheten och kontrollera att dessa krav uppfylls. Ansvaret för att identifiera lämpliga åtgärder och att säkerställa att dessa är effektiva och ändamålsenliga för att följa detta förbud vilar därmed på Di Luca & Di Luca AB som livsmedelsföretagare.

Livsmedelslagstiftningen syftar till att uppnå en hög skyddsnivå för konsumenternas intressen, inbegripet god sed inom handeln med livsmedel, samt att förebygga bedrägliga eller vilseledande förfaranden, förvanskningar av livsmedel, och andra förfaranden som kan vilseleda konsumenterna. Det finns sålunda ett stort intresse av att produkter som saluförs under gemenskapslagstiftningens obligatoriska beteckningar uppfyller föreskrivna kvalitetskrav. Nämnden noterar vidare att avvikelser i fråga om olivolja som inte har uppfyllt föreskrivna kvalitetskrav för angiven beteckning även tidigare har konstaterats för Di Luca & Di Luca AB:s verksamhet. Sådana avvikelser har konstaterats i samband med provtagning åren 2022, 2021, 2019 och 2018.

Mot denna bakgrund beslutar nämnden om ett löpande vite om 100 000 kronor för varje tillfälle som nämnden konstaterar att ni bryter mot förbudet samt att beslutet ska gälla omedelbart, även om det överklagas.

Di Luca & Di Luca AB har överklagat beslutet och yrkat att länsstyrelsen upphäver nämndens beslutet.

Bolaget har även yrkat att länsstyrelsen ska förordna att beslutet tills vidare inte får verkställas (inhibition) och anför till stöd härför bland annat följande.

Det aktuella beslutet grundar sig inte på att Di Lucas olivolja riskerar att vara hälsovådlig eller på annat sätt skadlig för konsumenter utan avser endast en potentiell variation i olivoljans doft och smak. Beslutet är vidare oproportionerligt då det baseras på resultatet av skönsmässiga bedömningar. Beslutet är även så pass otydligt formulerat att det är svårt för Di Luca att inse vad företaget kan göra för att rätta sig efter förbudet samt innebär ett striktare krav än vad som uppställs i lagstiftningen. Ett beslut med omedelbar verkställighet enligt 33 § livsmedelslagen är därmed inte motiverat.

Motivering till beslutet

Enligt 33 § livsmedelslagen (2006:804) får en kontrollmyndighet bestämma att dess beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Av 48 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att överinstansen får bestämma att ett överklagat beslut tills vidare inte ska gälla.

Länsstyrelsen tar upp yrkandet om inhibition till särskild prövning. Länsstyrelsens delbeslut är ett självständigt beslut som inte är bindande för länsstyrelsens slutliga beslut. Efter beredning av ärendet kommer länsstyrelsen att meddela slutligt beslut i ärendet.

I aktuellt ärende har nämnden förbjudit Di Luca & Di Luca AB att saluföra produkter under eget varumärke, med beteckningen extra jungfruolja som inte uppfyller kvalitetskraven för att klassas som extra jungfruolja. Förbudet har förenats med ett löpande vite om 100 000 kr. Vidare har nämnden beslutat att beslutet ska gälla omedelbart.

Huvudregeln inom förvaltningsrätten är att den enskilde har rätt att få ett myndighetsbeslut prövat i högre instans innan hen måste rätta sig efter det. Kontrollmyndighetens möjlighet att besluta att dess beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas är således ett undantag från huvudregeln. Det måste därmed föreligga något skäl som motiverar avsteg från huvudregeln, såsom exempelvis att livsmedel som inte är säkra när konsumenterna. Även i sådana fall bör dock hänsyn tas till om besluten medför stora ekonomiska konsekvenser för företagaren.

Av utredningen i ärendet framgår att avvikelserna som noterats vid de genomförda provtagningarna har varit vid den organoleptiska bedömning. Det innebär att olivoljan inte är hälsovådlig eller på annat sätt skadlig för konsumenterna utan endast att den inte uppfyller de krav som ställs vad gäller doft och smak för att klassas som extra jungfruolja.

Även med beaktande av att livsmedelslagstiftningen bland annat syftar till upprätthållande av god sed inom handeln med livsmedel och att förebygga bedrägliga eller vilseledande förfaranden finner länsstyrelsen att det inte har framkommit sådana skäl som gör att det är motiverat att beslutet måste gälla omedelbart.

Länsstyrelsen bifaller därför yrkandet om inhibition och förordnar att beslutet tills vidare inte får verkställas.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av jurist Linda Bellucci Feijen.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Miljö- och hälsoskydds nämnden i Stockholms kommun,
miljoforvaltningen@stockholm.se

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar Ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 12019-2023.